

№ 21.

Mahjas Weefis

1881.

26. gada-

Ar pašā wifushešiga augsta Reizara wešefānu.

gahjums.

Makfa ar preefufifānu par paši:
Ar Preefufumu: par gadu 2 r. 35 L.
Ar Preefufuma: par gadu 1 " 60 "
Ar Preefufumu: par 1/2 gadu 1 " 25 "
Ar Preefufuma: par 1/2 gadu — " 85 "

Makfa ar preefufifānu Rīgā:
Ar Preefufumu: par gadu 1 r. 75 L.
Ar Preefufuma: par gadu 1 " — "
Ar Preefufumu: par 1/2 gadu — " 90 "
Ar Preefufuma: par 1/2 gadu — " 55 "

Mahjas Weefis teel isdota sēstdeena
no plkst. 10 fahlot.

Makfa par fludināšanu:
par weenas Rejas smalku rakstu (Pest)
rindu, jeb to wertu, to tabda rinda eeneu,
makfa 8 lap.

Redakcija un espedīcija Rīgā,
Eestl. Pales bīskaps un gramatu-bru-
latarā un burtnīstuma pē Pētera
bārnīgas.

Mahjas Weefis isnash weentreis pa nedēsu.

Atbaidotā. Jaunatā sīnas. Telegrafa sīnas. Gēlshēmes sīnas: Rīga. Rīgas pilsētas emu fantoris. Par jaunem tirgus plātschem. Mīones dāmanas. Lēpaja. Milandes apgodas. Salala. Boronešā. Witebīta. Pēlofola. Dēsa. Kreemijas jubrēnības beedriba. Datuma. Tele-jūts deputācija. — A b r e m e s s i n a s: Franzijsa: par Gambettas waru. Itālija. Aīschira. — Lantpagastu apdrošināšanas un fainnēzības reforma. Deewa bagotiba dabā redsāmā. — Sīhli notikumi ī Rīgas — P e e l i k u m ā: Mahju-tīzības aals. Tret nabwi now sables. Graudi un seedi.

Jaunatā sīnas.

No Pēel-Jumprawēschēem. Ar preeku waru zeen. lasitājeem pasinot, ka muhsu „labdarīšanas beedribas“ statuti 20tā Merzi tūschī no ministerijas apstiprināti. Beedriba, fawu darboschānos fahdama, nūtureja 10. Majā pirmo general-fapulzi, deht komitejas lozeklu zelschānos. — Par preefufufēku eeweheleja gruntneeku M. Rudstī tgu, par wina weetneeku gruntneeku M. Wīsa tgu, par mantas sīnataju teefas ftrihwēri J. Kapuhn tgu, par rakstu-wēdeju skolotāju A. Birkmann tgu, par bibliotekaru skolmeistaru J. Aībolin tgu, par dirigentu skolotāju A. Aībolin tgu, par runas-wihreem gruntneeku P. Boreet tgu, gruntneeku J. Bergmann tgu, gruntneeku A. Sīhl tgu un gruntneeku J. Behrsin tgu. Lai nu Deews palihds jaunai beedribai. Dēdsiba un wihriba gan rahdahs, tantisfēem zenteeneem kalpot. Lai Deews dod, ka tā paliktu arweenu. Ari fawstarpīga uguns-apdrošināšanas beedriba teel dibinata, kuras statuti drihā laikā tiks eefneogti preefufuf apstiprināšanas. Tanteefchi! Resnaudisim! — bet strahdasim, publesimees; — tad fwehtības pilnā auglus baidisim.

A. Mng.

No Mojas drandfes. 11. Aprīli fche nomira Wihlu-mūschas ihpafchneeks, baron-leelstungs G. v. Krūdener fawā 80. gadā. Kamehr fcho mūschu ir pirzijs, ir 32 gadi, un pirmais darbs, ko zeenigs aīsgahjeis ka wīspīrmais eefsch muhsu draudfes darija, bij tas, ka fainneekēem mahjas pahrdewa. Makfa nebij par dahrgu, tā ka drihī wīsi fainneeki fawās mahjās wareja palikt un ar fcho gadu ar mūschu buhs libhfigi. Un to ar preeku war fahzht, ka fchini laikā kauschu labklahschāna azim redsot us preefufufu gahjufi. Tadeht naw ko bīhūnītees, ka Wihleefchi fawu wezo leelstungu ir zeenijufchi un us wina behrehm fawu pateizigu prahtu parahdijufchi. 16. Aprīli gruntneeki ar fawu pašū fīrgeem

wīnu no mūschas īswēda, us zela 5 goda-waheti bij uftāstīti, zaur kureem lihki ar godu wadija us jaunu lihku-kambari, kas pēe pašāschas bārnīgas, un tur 10 deenas par godaforgeem bija klah, arween 2 jeb 3 grunti-neeki, deen' un nakti.

Swehtdeen. 26. Aprīli, pehz beigteem Latweefchu Deewa-wahrdēem, lihki pawadija us lappēhtu, tur Wihlu pagasta skolotājs tāpat ka jaw pirma lihku-kambari, ar fawēem dēedatājeem us bāsim dēedaja un mahzītājs apustutu wahrdus fludināja, ka wīfās leetas, kas aīskawe Kristu samantot, par skahdi jatur, jo fchos wahrdus wezais barona leelstungs pehz fawa kristīga prahta pats dāschreis ir peeminejis. Dufi nu eefsch Deewa meera! Un lai Deewa meers paleek ari muhsu pagastā us laizigu un muhschigu fwehtību. x.

Schagare. No tureenas „L. A.“ pafneeds sīnu par schahdu blehscha sīki: Schinis deenas bija Schagare pēe meera-teefnescha schahds notikums: Rahdam Wadafstes fainneekam bij nosagts sīrgs. Tē atmahl pēe wina kahds pasīstams Wegeres schihds un apsolahs, wīnam nosagto sīrgu skapeht. Saimneeks grib wīnam jaw eemakfahst kahdu datu no īffolītahs algas. Schihds nenem, fajidams, ka wīnsch tad tīkai nemschot algu, tad buhschot sīrgu skapejis; bet lai fainneeks tīkai eejuhdsot labu sīrgu, ka wīni abi warot brankt us Schagari, no kureenes ja-usnem sīrgu mēlleschāna. Saimneeks dara pehz fchi padoma: Schagare schihds nu faka, ka patlaban dabujis sīnahl, us kuru weetu kureemē schim weenam pašcham jabrauz pehz sīrga. Bet lai wīnsch netaptu lībelets, ar tahdu labu sīrgu kureemē brauzot, tad esot wajadfigs, ka fainneeks wīnam īfdotu tahdu leezību, ka wīnsch fawu sīrgu ar wīsu aīsjuhgu schim schīhdam esot pahrdewis. Saimneeks no pasīstama schihda nekahdu kaunumu nedomādam, eet lihds pēe kahda teefas-lunga, kas schahdu leezību pehz fainneeka īsteifschānas

īfrakstā un ko nu fainneeks, ka ari dīwi no schihda klahi pēefanktee Reifchi parakstā. Nu schihds leel fainneekam gaidiht, kamehr ar nosagto sīrgu atbrauks. Saimneeks, newaredams schīhdu Schagare fagaīdih, dōdahs us mahjām. Kad pehz ilgala laikā schihds wehne-atbrauz, tad fahl nu to Wegere īsmēkleht. Dabuh gan „sagta sīrga mēlletāju,“ bet tas atbild, ka wīnsch wairak nēka nēsim, ka tīkai fainneeks wīnam Schagare pahrdewis sīrgu ar wīsu aīsjuhgu un wīnsch to tuhliit atkal tahtal pahrdewis. Gan nu fcho jaunmōdes sīrgu-mēlletāju apfuhds pēe meera teefnescha, kam fchi andele nerahdahs nēmas „kōschere,“ bet schīhdam ir īfrakstīta sūn no pahrdeweja ar leezeneekēem parakstīta pīrfschānas leezība kabatā, tā ka wīnsch īfrahdahs par „tāfīnu wīhru!“

Cherfona. Tureenas gubernā, ka „N. Wēd.“ sīno, ir kahdas 400,000 dēsetīnu domehnu sēmes, kas īf gabus teel īfdotas us renti. Schi sēme ir atlikufehs no tahs krons sēmes, kura fawā laikā tīka īfdalīta starp krons sēmeekēem; bet fchi atlikufehs sēme ir preefufuf tuwumā buhdameem sēmeekēem no leela swara. Us atklahsto īffolīschānu (us torgēem) arweenu atmahl schīhdi, panem sēmi arendē un tad atkal īfrente 2 lihds 3 teif dahrgaki tahdeem sēmeekēem, kam tahs sēmes loti wajaga. Par tahdu dahrgu renti sēmi dabujufchi rentīneeki rauga īf waredami leelus auglus no sēmes īfdrīht, nēmas par to nērehkīnadami, ka sēme zaur to teel īfshūta.

Telegrafa sīnas.

Peterburga, 20. Majā. Kā „Solofs“ sīno, tad 19. Majā dšesjēla tīlts dēdsis starp Tschudowu un Babinu (Nīkolaja dšesjēlā).

Berline, 20. Majā. Fīrsts Gortschakows, fīrstu Bīsmarku apmēklejis, 19. Majā aīsbrauzā us Peterburgu.

Geschiedenes sinas.

Niga. Sawâ laikâ tila dauds rakstis un runats par Israela behrnu sapulzi, kas teel katru deenu ap plkst. 11 preeksch pusdeenas starp birschu un Kröpsch'a lga konditoreju us eelas notureta. Tila ari ustrahdits, ka tur mineta stunda grubta zauritilshana, jo „laufmanu lungi,“ kad wini pahre „rebehm“ spreesch, labprahnt neelefahs no katra wineem garam ejofcha trauzetees; jo zitadi waretu rehkins fajukt. Beidjot tal isbewahs awisehm, pahreleezinahnt, ka tahda sapulze preeksch teem, kureem schis zelsch katru deenu jastaiga, loti nepatihlama, un tahda wihse Israeta behrnus peespeeda, ihreht few ihpafschu lokalu preeksch sawas birschas. Bet tas ta ilgi negahja. Israeta behrni fahla pamastehm atkal pee birschas nama sapulzetees un schim brihscham eet atkal wifs ka pa wezam, ja, pat wehl tralaki. Agraki tee fanahja un til pahrspeeda pahre „rebehm,“ bet ta ka tas wineem ne-istrah-dijahs buht deesgan praktiski, spreesch pahre pretschu zenahm, kuras naw redsejuschu (laikam wineem wezais Latw. fakams wahreds „zuhlmaifâ newar pirkt“ buhs pasihstams), tad Israeta behrni fahla lihds nemt ari prowes no sawahm prezhem, ar ko nu katrs tirgojahs: aunas, meeschus, linsehklas u. t. pr., ja treschdeen, 13. Majâ, man pat gadijahs redseht, ka weens bija labu paminiu feena lakata eefehjis un lihds panehmis. Bet kad nu Izils un Mosus war prowes no labibas un feena lihds nemt, kadehnt tad Abbrams un Zehlabs, kuri ar wezahn drehbehm andele, ari no tahm kahdas prowes newar lihds panemt, jeb Hirschkus, kahdu mutscheliti ar smarschigahm silkehm, jo winsch tal ar to andelejahs. Ta tad zerams, ka mineto plazi drihs ween wajadsehs paplaschinahnt, lai minetee „laufmanu lgi“ waretu no Daugawmalas drihs ween schis pahrwilktees un ta sawas rebes pahrlahot. Bet ko gan teiks tee laufmani, kas birschas nama wed sawas farunas pahre tirgofchanu, un ko lai fakam mehs, lam, pa birschas laiku tur ejot, jogruhschahs zaur tahdu eelas-andelmanu puhli? (B. W.)

Nigas pilsehtas emmu kantoris. Nigas wefelibas komisija 16. Majâ Peterburgas Uhr-Nigâ v. Torklusâ namâ Dfirnawu eela Nr. 11, Skolas eelas stuhri ir atwehrufe pilsehtas emmu kantori, kura noluhks ir, wefeligas, usti-zamas emmas apgabahrt. Emmas kantora wadishana ir uftizeta apstiprinatai wezmahtei Petsch kundsei un ahrestes usraudsiba Dr. med. F. Lange lungam. Peenemams laiks ir katra deenâ (tikai fwehtdeenâs ne) no pulksten 5 lihds 6 pehz pusdeenas. Par emmas nolihgumu, ja to kantori fanem, ir jamalka 5 rbl., bet 6 rubli, ja emma no kantora teel us wehlefchanos mahjas peewesta. Emmahm paschahm, kuras kantori usmekle, naw nelas jamalka.

Birkus. Swebtdeenu, 17. Majâ, Nigâ fahlahs zirkâ israhdischanas. Tschinifelli lungs few iswizigus mahkslinekus un mahkslinezes w'chanâ eegahdjais, ta ka israhdischanas flaitajeem labi patihl.

Par muhsu jauneem tirgus-platscheem. Btga j. St. u. L. dabujuse schahdas sinas: Krahmju tirgus buhwes darbi jaw eefahkti un tapat ari muhra fehta preeksch lopu tirgus, kas jaw us 1. Juniju sch. g. tapfshot gatawa. — Par fainneeziabas tirgu wehl gan nelas ne-efot nolemts, bet komisija, kurai usdohs scho leetu pahrspreest un preekschlikumus isstahdahrt, efot atsinuse par derigu, wizu eetaischt us platscha pee

linu-swareem. Paschâ preekscheja rindâ, gar Teatra bulwaru, buhschot bodes preeksch moderneeziabas raschojumeem un olahm; tahlak, aif linu swareem, buhschot weeta semneeku wesumeem, faknu pahrdewejeem u. z.; gar malahm bodes preeksch loku un mahlu traukeem u. t. pr. Siwju tirgus buhschot aif kanala un fastahwefshot is diwtahschiga nama, kura apatschahscha, weenâ augstumâ ar uhdeni, buhschot preeksch dshwahm siwim, otra, augstaka tahscha — preeksch schahwetahm un fahlitahm siwim. Siwju tirgus ar fainneeziabas tirgu buhs faweenoti zaur ihpafschu platu tiltu, gar kura malahm ari wehl daschas bodes buhschot ustaitas. — Lihdschinigais tirgus plazis Daugawas malâ kalposchot turpmal tilai leel-andeles mehrkim.

Widsemes muischneeziabas konwentis tapa atklabts 11. Majâ.

Misiones dahwani Widsemé 1880. g., ka lasams eefsch „Mittheil. u. Nachr.“ pawisam eenahjis 5413 rbl. 27 kap.; no schis sumas isleetots Leipzigas misionei 4107 rbl. 92 kap., Berlines 96 rbl. 25 kap. un schihdu 1209 r. 10 kap. Wiswairal (1220 rbl. 60 kap.) eenahjis no Berowas prahwesta apgabala un wismasal (336 rbl. 91 kap.) no Balkas.

Umurgas Saruma (Balmeeras kreise). Kâ „Wald. Wehstn.“ sino, tad eefschleetu ministra palihgs 18. Aprili Umurgas Sarumas beedribas likumus preeksch jawstarpigas palihdseschanas pee uguns-grehkeem apstiprinajis.

Miskuja (Zehsu kreise). Kâ „Wald. Wehstn.“ sino, tad tautas apgaismoschanas ministra palihgs Miskujas beedribas likumus preeksch jawstarpigas palihdseschanas pee uguns-grehkeem apstiprinajis.

Leepaja. Schinis deenas, ta „Lib. Btg.“ raksta, kahdi Kreemu osta strahdneeki, ta nosaultee Isawitschi, raudsija ari Leepaja isdariht schihdu wajaschanu. Wini patlaban jaw bija pee darbeem kehruschees, kad wehl ihsta laikâ wizu usraugs peenahja un wizu, kas likahs peedschruschi, pee kahrtibas peedabuja un tad atpakal pee darba noweda. — Ap to paschu laiku notikahs zits kahds atgadijums, no kura kaudis dauds runa, proti to isdarija diwi schihdi: weens bija isihretais un otrs wizu isdihstais ihneeks. Ishretajis pret ihneeka, kahda nabaga skrodera behrneem bija til nezilwezigis isturejees, ka polizijai wajadseja starpâ nahkt un wizu eelikt zeetumâ.

Ro Wilandes apgabala. „N. Dörpt. Btg.“ dabujuse behdigas sinas. Garahs seemas deht grubti nahzahs lopus mitinahnt, ta ka tee bijuschu waj japahrdod, waj janokauj. Naudas ne-efot un ari nesinot, kur to dabuht pee tagadejahm semahm linu zenahm. Behdigi efot klausitees, ka fwehtdeenu pehz fwehtdeenâs pee katras basnizas isfludinot uhtrupes, zaur kurahm nabaga semneekem wehl wizu pehdigais lopinsch topot nonemts. Pee tam ari nahklamiba tilai postu ween apsolot. Rudsu lauki, no sneega isguleti, stahwot wahji; tapat ari ahbolinsch. Weeniga zeriba topot tagad wehl likta us wafaras fehju.

Sakala. Bija ispauduschahs walodas, ka Igaunu awise „Sakala“ wairs ne-ismahkschot un teescham ari weens numurs bija apstahjees; bet tagad awise atkal fahluse staigahnt. Kawellis, ka „Sakalas“ redaktors sawâ numurâ no 9. Majâ isflaidro, bijis schahds: „Muhsu isgahjuschas nedelas numurs,“ winsch fala, „newareja tadeht ihsta laikâ isnahkt, ka garainu kugis no Nigas ar papihri newareja ledus deht atnahkt. Nahkschâ nedela isnahks diwtahrsch

numurs. Luhdsu scho negaiditu atgadijumu aifbidinahnt.“

Woronescha. Nesen padarito sprahgschanu tureenes garigaja seminarâ „Now. Bremj.“ isflaidro fihlaki: Slimais rektors guleja sawâ gulamâ istabâ, un schi istaba bija ta, kuru bija nodomajuschu usspert gaisâ. Sprahgsioscha weela bija no seminarâ leela koridora, kur atradahs gulamahs istabas krahfns mute, eelikta krahfni. Wisa krahfns faspahga gabalu gabalds, tapat ari logu ruhtis istabâs un koridorâ. Gulta, kura guleja slimais rektors, pilnigi bij apbehta ar keegeleem un krahfns podeem. Rektors newajuschu tilai bij isbehdits nahwei. Ihsu brichinu preeksch breefmu darba winsch uszehlahs un noschdahs sawas leelahs gulamahs istabâs otrajâ galâ. Teeta nobota ismellefchanas teefnefim. — Schi eksplosija Woroneschas garigaja seminarâ naw pirma. 1879. g. tahda reis jaw notika, tal toreis pret seminarâ inspektoru. Bet drihs ween to peemirsa, jo inspektors, kas teescham warmahzigi bija isturejees, tila atlaists. — Otra eksplosija fihmejahs us rektoru; jo deenu pehz tam, 8. Majâ, koridorâ atrada fihmetes, kuras taifni bija fazits, ka „leetai reis grihot dariht galu, jo ilgaki ta newarot buht.“ — Bes eksplosijas wehl padarita fahdsiba inspektora istabâ: islagti ir schurnaki pahre skolenu nossegumeem un zensurahm u. t. z.; bes tam ari drufu naudas. — „Now. Br.“ beigâs peefihme, ka laiks efot gan, pamatigi pahrgrosiht garigos seminarus, lai tahdas nepatihkamas leetas skolotaju un skolenu starpâ reiss beigtos.

Witebska. „Witebskas gubernas awise“ lasams schahds raksts: Luterutizigo eedshiwotaju aifstahwi Witebskas gubernas walara aprinkds, ihpafschu Luteru basnizas patroni Struschans un Sternandâs un basnizas padomneeki Reschizas u. Lujinas pilsehtâ sawâ pilnâ sapulze no 27. Merza 1879. g. nospreeda isgahdahrt zaur Kursemes Luterutizigo konsistoriju Witebskas gubernas walara aprinku faweenofchanos par ihpafschu Struschanu-Sternanu Luteru basnizas aprinki, kas atschkirts no zitahm Witebskas gubernas dalahm. Ewangeliska Luterutiziga general-konsistorija pasinoja Kursemes Ewangeliskai Luterutizigai konsistorijai, ka pee mineta Struschanu-Sternanu basnizas aprinka, kas no Rejsara Majestetes 21. Merzi 1880. g. apstiprinats, peeder peezi aprinki: Dinaburgas (Dinaburgas pilsehtu un zeetofni isnemot), Reschizas Lujinas, Sebeschas un Drisinas aprinki.

Lai mahzitaja usturu waretu apdrofchinahnt, tad sapulzejuschees basnizas aprinka aifstahm (preekschneeki) nospreeda, us basnizas nofazijumeem likumos atbalstidamees: 1) wifsem basnizas draudses lozefkeem, wihreescheem, kas preeksch strahdaschanas fpehzigi, no eefwehtifchanas laika lihds 60. gadam, ja-eemalka katru gadu 1 rbl. basnizas lafei par labu; 2) scho (naudas) lastfchanu isplatihnt us wifsem Luterutizigeem, kas minetds aprinkds dshwo un tureenas basniza eet, lai gan wini peederejuschi un peerakstii pee zitahm pilsehtas jeb lauku draudschm.

Behz tam draudses konwentds, kas tila notureti Struschans, Lujinâ, Sternandâs un Reschizâ tila nospreests, ka pee ta il gadus do-dama 1 rbl. wehl japeeleek 25 kapeikas preeksch schkestera un ehrgelneeka usturas; bes tam wehl, no 1. Janwara 1881. g. rehkinajot, wehl japeeleek 1 rbl. preeksch mahzitaja dshwohka ubuhwefchanas.

Minetds draudses konwentds ari nolemts preeksch scho basnizas eenehmumu kahrtigas eewahnt.

šanas ir ezejti ihpafchi basnizas wezalee-kafeeri un wineem usdote, lai no draudses loze-keem mineto naudu sanem. Par schahdeem kafeereem ir ezejti: preeksch Stornanu aprinka un Warlkanas patrons Teodors Bochwalla L., preeksch Struschanu aprinka patrons E. L. Dahlwig L., preeksch Luzinas aprinka teefas ismellestajs B. Schenjahn L. un preeksch Reschizas aprinka Dr. E. Lehmann L.

Keisara jaunalee brahti, leelstisti Sergejs un Pawels Aleksandrowitschi, kas schim brihscham pa deenwidus Giropu zelo, esot nodgmauschi, ari Zerusalemi apmekleht. Sultans aissubtijis us Zerusalemi Welj-Nisu Pascha, augstos zeli-neelus wina wahrda apswiezinaht.

Peterburgas pilssehtas polizija, ka „Ber. List.“ grib sinah, fawa jaunaja fastahwa pagehrot 3 milionus rublu par gadu.

Beelostofa. No tureenas „Peterb. awise“ no kahda schihda preefuhits garaks raksts, is kura kahdu datu sche pasneegsim: „Kas man ihpafchi,“ minetais schihds raksta, „Kreewias schihdeem japahrmet, ir tas, ka wini ir loti weenaldisgi un wineem trubsti augstiridibas. Sawas darischanas nogrimis, bagatais schihds (rets kahds buhs no tahdu schihdu flaitka isre-mama) nepasibst nelahdus angstalus zenteenus, pat ne sawas pascha tantibas zenteenus. Winam trubsti tahs augstiridigahs zenschanahs, ka winsch gribetu preeksch sawu fizibas-brahtu meesigas un garigas attihlischanahs ruhpetees. Kas libds schim notizis, tas naw nekas eewehrojams. Ir dauds loti bagatu schihdu, kas pilnigi kopj schihdu buhschannu un tatschu neweenu schihdu nepeenem sawas staltas pills. Nezenigu ne-eewehroschannu wini israhda pret schihdu mahzi-teem wihreem, kas ahrsemes teel zeeniti. Tadeht schihdu wisapbriga fainneezibas buhschana tahda behdiga. Man no Berlines slawena profesora Dr. Lazarus ir wehstule, kura winsch par to ruhkti schehlojahs, ka fimteem nabagu schihdu studentu esot ahrsemes, bet no saweem libdtaut-teescheem schihdeem nedabujot nelahdu palibdsibu, lai gan stary scheem dauds bagatu, loti bagatu schihdu; wini, proti studentu, dabuhn palibdsibu no ahrsemes schihdeem. Kreewu schihdu bagat-neekeem, kas us ahrsemes weselibas amoteem brauz un tur tubkstoscheem naudas ischlehtsch, naw neweenam prahda nahzis, kahdu artawinu preeksch sawas semes studenteem atmes. Schahda nupat mineta pahrmeschana, kas schihdeem teel issajita, ir wehl jo smagala tapehz, ka schihds schahdu pahrmetumu issaka schihdeem un schini laika, kur schihdu wajaschanas noteel.

Odesa. No tureenas „Peterburgas awise“ dabujuse garaku rakstu, kuru ihsumia fanemtu sche pasneegsim. Ka leelaks, tad wifs ir ap-meerinajees, tomehr pa leelakai dakai schihdi tura sawas leelakas bodes wehl aisslehtgas; wihnuschi tilai us kahdu laiku teel atwehrti, laiks ir loti jauks, pa eelahm atkal mudsch un nudsch laudis un leelaks eelu stuhros un zitās jo plafschalas weetas stahw saldati. Peeperchi meeriger gabjei pa eelahm paleel nemeerigi, saldati aistura staigashanu pa eelu, kasaki jabj garam, weens jeb diwi sahrkani karogi teel us kahda torna uswitki (latru reisu us tahs pils-sehtas dakas torna, kur sadurschanahs parah-dahs) un te nu dabuhn dsirdeht, ka kahda masal eewehrotā weeta amatneeku burfchi un ziti schahdi ichwini un palaadni sapulzejuschees, fahst logus idausiht, masalas bodes sadausit, prezes is bo-dehm ismehtah un schihdus wajaht. Tuhlit wifas bodes teel slehtgas un ne-issakams nemeers sagrahbj wifu preekschjigu un kahrtigu zilweku

prahtus. Desmit minutis wifs beigt; saldati preekschjigs kahrt; kahdi nemeerneeku wadoni teel fanemti zeeti; ziti nemeerneeki isklisht un biju-schais meers atkal eestahjees. Ta tas gandrih noteekahs latru deenu. Schini leeta leelaks buht sawa kahrtiba. Ta libds nodarita flahde, kas tilai notikuse masakeem bodneekem, gods Deewam naw leela, wismasal nestahw nelahda sakara ar to flahdi, kas notikuse Zelisawet-grade un Gollā. Polizija strahda loti teizam, wina ismelle nepeelufuse wifas nakti-mahjas weetas, wifus wihnuschus un atkahrtus dahrus un te ir sadabujuse wairak neka 1000 wasanku, kas bei pafes dsihwo. Es patē, ta schihds sinas rakstijajs faka, redseju polizijas nama pagalmā kahdu datu tahdu wasanku un man jafaka, ka wehl sawa muhscha tahdus noschiduschus, nonihuschus deenas-saglus un wasankus nebiji redsejis. Tur bija ischigani, Tartari, schihdi, Italeeschi, Greeki, Kreewi, bet wisi isskatiyahs pehz deenas-sagteem un noseedsneekem, ka tahdu lauschu pulks war katrai leelakai pilssehtai buht par samaitashanu un postu. Saprotama leeta, kad tahdu meschonū fakerschana meeru un kahrtibu apdroshina. — Jo tuwaki es schahdus notikumus (schihdu wajaschanas) apflatos, jo wairak es nahku pee ta gala spreeduma, ka schahdeem nemeereem eemeflis mellejams sozialu buhschana, ka usmusinataji ar wifadeem libdse-keem (ar wilteem issludinajumeem, ar runahm u. t. pr.) ranga laudis usmusinaht un schihdu waja-schonū fazelt, lai zaur to waldbai waretu ka-welkus un gruhumus zela zelt.

Sinams, ka schihdi leela nemeera, kahdas 30 libds 60 familijas, jaw ar fugi aibravuschas us ahrsemehm, tapehz ka wini ne-eadroschinajahs pa Kreewu dselsszeleem brout; dauds ziti schihdi sawus dsihwollus atshajuschu Kreewu apfarga-schana un sinā, sawas dahrgahs leetas nogul-dijuschu bankas un paschi dsihwo weefnizās, ku-ras tagad pilnas un zenas loti augstas. Tirds-neeziha stahw pawisam klusu. Datschi leeli an-deles nami, kas peeder schihdeem, stahw ne-ais-htiti un to ihpafschneeki neteel wajati, wajaschana sibmejahs wairak us schihdu plukateem un us tahdeem schihdeem, kas leela pulka nahk no Po-lizias, Galizijas un is zitureenas. Schee schihdi pahrluhdina semi, kas zaur uspirschannu ehda-mas leetas sadahrdina, zaur brandwihna andeli un naudas aisdoschannu us augstahm prozenteem nabaga laudis issuhz. War domahst ka grib, tomehr naw leedsams, ka schihdi schejeenas ap-gabalam loti flahdigi.

Doma, ka schejeenas apgabals no schihdu kapitaleem, kas mahstligi teel isleetati preeksch lauschu issuhlschanas, buhtu atswabinams un lai gan eefaktumā datschi trubkumi buhtu ma-nami, tomehr ar laiku wisapbrigs labums eestah-tos. Te buhtu gan jawehlahs, ka otrs Moses rakstos, kas schihdus is semes aiswestu, lai nu to faktu Notshildu jeb Montesiru. Par to naw jashaubahs, ka tagadeji nemeeri tiks pil-nigi apspeesti, bet us zil ilgi, to newar nosajiht.

Kreewu juhrneezibas beedriba, Maslawā, ir isderufe sawu inojumu (универсия) 8. krahjumu. Jo eewehrojams schini krahjumā ir inojums par beedribas gada-sapulzi 12. Dzembri 1880. g. Sapulzi atklahja beedribas preekschneeks, firts D. N. Dofgorukows ar runu: Zeen. kungi! Jubs dsirdeht muhsu gada-pahrskatu. Es waru teikt, ka waldes lozekli usjihigi ispidija sawus peenahklus; bet muhsu ir tilai peegi, kas sapulzejahs gandrih latru nebeku. Weens no scheem ir Gh. M. Waldemars, zaur kura gahdibu muhsu beedriba fastahdjahs; — wi-

nam, ka Latweetim, pahrmet, ka winsch ruhpe-jotees tilai par sawu libdtautteeschu labumu — pahrmetums, kuru winsch nepelna: 7 gabi, ku-rus es ar winu kopā strahdaju, ir peerahdiju-schi, ka winsch weenlibdsigi ruhpejahs par wifu muhsu juhrū preekschneeku wajaschahm, un ta, ka protams, naw wina waima, kad Igaunija un Widseni juhrskolas plaukti, kad Baltijas juhra zehlfuees jaw deesgan leela flote, bet gar zitahm preekschneem leeta eet wehl wahji us preekschu. Ziti lozekli ir: diwi isdeenejuschi kara-juhrneeki, weens adwokats un es. Jubs man wajafet: kahda man data gar tirdsneezihas floti? Meh-ginaschu isskaidrot. Retihfchi es tapu muhsu beedriba par lozekli; eepasinos ar leetu, isbrih-nijos, kad negidu, ka muhsu ahrsemes tirdsnee-ziba wifa atronahs ahrsemneeku rokās un ka deenwidus preekschneeku fugeezibu Italeeschi, Greeki, Preekschi un pat Turki sagrahbuschi sawas ro-kās un ka par scho schehlpahrtibu mehs wehl maksajam ahrsemneekem is gadus masakais pa 70 milionu, t. i. ne pilnās 10 (100?) gads — 5 miljardus rbf., un tas eet ta jaw gan-drih fimts gadus. Wifa pasaulē noscheloja bagato Franziju, kad winai pehz sawa fahre-kuma wajascheja aismaksahst 5 miljardus, bet par mums Giropa dsiki klusu zeesch, bihdamahs, ka Kreewija tatschu beidsot ne-apkertos. Bet Kreewi paschi negrib no tam ir neka sinahst. Naug, tadeht wajaschetu ne peezeem, bet loti daudseem ar scho leetu darbotees. Es esmu pahrlcezi-nais, ka schis laiks wairs naw tablu. Pree-ziga buhs ta deena, kad tirtgotaji nahks pee mums un fajih: „Atdodeet mums sawas ruh-pes, mehs efam fapratuschu, ka tas ir muhsu, bet ne juhsu darbs. Mehs isleetosim datu no saweem kapitaleem preeksch kugu buhweschanas us akzijahm, kuri mums nesihb bagatas pro-zentes, un turkahrt pataupihb tehwijai leelas naudas sumas.“ Tas buhs muhsu publika-kronis. Es tizu schai nahkamibai, bet wifada wihse nebeigschu darbotees ar scho leetu, libds kamehr nebuschu pahrlcezinats, ka muhsu gu-drahs Keisareenes Katrinās II. wahrdi warehs atkal runati tapf. Wina ar lepnibu fajija, ka muhsu tirdsneezihas karogs plihwinajahs pa wifam juhrhahm. Bet pehz winas waldischanas schis karogs beidja plihwinatees, ahrsemneekem par preeku. Wehl nesen man tapa apleezinats, ka fahls akzise nelad netapfshot atzelta un ka Sibirijas dselsszeta jautajeens wehl ilgi palik-shot ne-aiskahrtis, jo waldbai wajagot papreekschu peenahloscha kahrtiba west jaw usbuhwetos dselss-zelus. Bet mehs fagaidijam scho jautajeenu ischlehtschannu. Tagad tapat atbildes, ka preeksch tirdsneezihas flotes radischanas buhs wajasdigi leeliski kapitali, kuru naw. Us to es eedroschi-najos atteikt, ka kat radahs milioni preeksch labprahtigahs flotes dibinaschanas, un tas no-tila wehl kara laika. Schee milioni ir jaw atnesuschu leelisku labumu waldbai un tehwijai. Muhsu tahlahs semes malas ir saweenotas ar Kreewiju zaur pastahwigeem kugu brauzeneem.

Lai Deews dod, ka pee tagadejem 6 kre-ferem peenahktu kahrt dauds zitu! Bet ta naw tirdsneezihas flote, bet kara kreiseri, kas darbo-jahs ar tirdsneeziibu, kas nelahda labuma nenes muhsu preekschu eedshwotajeem, kas pirkti un buhweti ahrsemes un kas labumu nes ari ahr-semneekem, tadeht ka no teem is gadus par leelahm sumahm top afinenu oglis pirktas. Wifur is karts ruhpejahs par sawas tehwijas lablah-schanas, bet pee mums ir eeraduschu, wifu no-welt us waldbas plezeem. Muhsu beedriba tapa jautajeens usmests par sawstarpigu kugu

apdrofchinaschanu. Diwi nodatas, Archangel-
skas un Odesas, mums atfubtija iftrahdatas
likumis, bet ar fimeftubftofchu rublu leelahm
trona peepalihdibahm, kameht abrfemes pulks
fawftarpigu apdrofchinaschanas beedribu plaukft
bes kahdas peepalihdibahs. Tawpibt walfts naudu
ir katra pawalftneeka peenahkums, un muhfu
beedribat jalubto, wifseem fpehkeem gabdabt, ka
minetee 70 miljoni tapju pataupiti, kuras mehs
maksajam abrfemneekem. Kad muhfu beedribas
ufdewums no publikas taptu wairaf eewehrots,
tad finams mehs fapulzetos ne tif masa flaita
ka fchodeen (tif kahdi 20) un muhfu darbs
neubtu wis masa pulgina darbs, bet wifu darbs.
Wehlefm, ka fchis bripdis jo drihft cerastos
muhfu tehwijai par labu!

Schi preefchneeka runa tapa ar leelu lab-
patifchjanu ifklaufita.

Behz preefchneeka runas tapa nolafits pah-
flats par beedribas darbeem notezejufcha gada.
No fcheem peeminam: 1) gabdaschanu par juhr-
fkolahm, par kurahm notezejufcha gada iflaifts
fmalki iftrahdats pahflats, ar katra mahjella
wahrdu, wezumu, mahjibas laifu, kugofchanas
laifu, lonu u. z.; mahjellu flaitis, kas gadu
no gada labi augot, pehdejä seemä bijis jaw
1009; no fcheem nolifufchi efsamu par peekra-
ftes brauzejeem 116 un par tahbrauzejeem 82
(starp pehdejeem bijufchi 66 if Baltijas guber-
nahm); 2) juhneeku wahrdnizes ifdoschanu; 3)
pafklubinaschanu uf kugneezibas beedribu dibina-
fchanu, preefch kugu buhwefchanas uf afzijahm;
tahdas beedribas efot jaw dibinatas Rehwelé no
Zgauneeem, ar 150,000 rbl. leelu kapitalu un
Boti pilfschta; zit finams, ari daschäs zitäs
weetäs taifotees tahdas beedribas zelt, ka p. peem.
Migä, Enguté u. z.; gebeimrahts Tscharikows
preefch kugneezibas beedribu weizinaschanas no-
dewis Waldemara kungam 5000 rbl.; 4) grab-
watas fastahdichjanu, kura atradisees finas par
wifseem (3000) Kreewijas tirdsneezibas kugeem;
5) medaku dibinaschanu par peeminu nelaita
Keisara Aleksandra II. 25-gadu fwehtigai wal-
dichjanai, — deht kugneezibas wezinataju pa-
godinaschanas; ir pa wifam tfehetrejadi medali:
leelais un mafais selta un leelais un mafais
fudraba medali; b) braufchana uf Sibiriju, —
kas notezejufcha gada bijufe ne-ufdewiga, deht
beefa ledus Karijas juhra; Trapefnikowa wif 3
bnru-kugi eefalufchi un bijufchi peefpeeti, seemu
pee 40 gradeem palaiht uf juhras, kur 6 no
matroscheem nomirufchi; titai Nowembri 1880.
gada atlikufchee kugineeki pa semes zetu wareju-
fchi atpakal greestees uf Wifsem. 7) Berlinese
fwejneezibas iftahdes apmellefchanu zaur Walde-
mara kgu, — par kuru Waldemara kgs dewa
fewifchu finojumu.

Tad gabja pee medaku ifdalifchanas. Ween-
balfigi nospreeda leelos selta medalus pasneegt:
Keisara Majestetei Aleksandram II., Leelfirstam
Tronamantineekam un Leelfirstanei Tronamanti-
neezei, general-admiralam leelfirstam Konstanti-
nam Nikolajewitscham un leelfirstam Aleksejam
Aleksandrowitscham. Tahfal leelos selta meda-
lus dabuja: Trapefnikows, Sibirakows, Kasa-
kows un Sidorows, ka pirmee kugu fuhitaji
uf Sibiriju; B. M. Schurawlows, D. P.
Schipows, M. J. Shipows un Bacholkows,
par weizigu kugu buhwi un daschadu kugu pee-
derigumu brangu iftrahdaschanu; Tscharikows par
leelas sumas dahwinaschanu; Bogolubows, par
prahmatu „Heropia kopabla;“ grafs Roma-
rowftis, ka pirmais beedribas preefchneeks, 5
gadu laika; un Waldemars — par publineem
24 gadu laika, publiku eepafifhtinot ar Kreewi-

jas juhrneezibas jantajumeem; par dauds un da-
schadu juhrneezibas grabmatu, brofchuru, finu
un statistifku materialu ifdoschanu, un wifstihm
par pafstahwigu ne-apnifufchu darboschanos teh-
semes kugneezibai par labu; Waldemaram ari
japateizahs par beedribas dibinaschanu. — Ma-
fos selta medalus dabuja: M. A. Schurawlows,
Zgounu beedriba „Linda,“ A. J. Ignatjews,
Schwanenbergs (Latweetis, kas Sidorowa kugi
„Утренняя Заря“ atweda no Jenifejas uf
Peterburgu); Kurfeins (Latweetis, kas kugi „Si-
bir“ atweda if Sibirijas uf Londonu. — Lee-
los fudraba medalus dabuja: Machikows, An-
tonows, Nummelings (wezakais fuhрманis uf
„Утренняя Заря“) Starains (wezakais fuhr-
manis uf „Sibir“), Grandy, Beyde un Dahl
(par kugu „Tjumen,“ „Obj“ un „Luise“ wa-
dichjanu); Tofchalows un Zwanows — Masos
fudraba medalus dabuja: Meywalds, Duhdinfch,
Baufschens, Waks, Krowitschs, Lilienthals, Kau-
dseps un Rudakows.

Bafu. Tagadlafamas no tureenefchahdas finas,
kahdas „Pet. Herolds“ ifnehmis if „Redetas.“
Satilfchanahs stary Berseefcheem un Tartareem
weenä un Kreeweem otra pufe fenlaifeem nebi-
jufe laba; tadeht ari weegli noprotams, ka kates
dotais eemeftis wezinajaja wezo cenaidu. Ziti
stahsta, ka flandals basara zehlees zaur to, ka
kahds Berseetis waj Tatars apwainojis Kree-
weeti, kura tad fawejus faufufe palihga; ziti
atkal fala, ka krawals eefahzees zaur to, ka
Tatars peefafchruftcham Kreewam nelo ne-ufde-
wis if 10 rubulu gabala, lai gan tas eepirjis
titai par 1 rubli. Weenalga, ka lehrums if-
zehlahs; bet tas titai finams, ka abas pufes
firdigi kawahs un plehfahs. Tif ko nemeeri
bij fahfufchees, te ari jaw leelu leelais pulks
laufchu flahst un fahla nowofhtit un aplawibt
magafinas. Polizija, kas weenigi fastahw if
weetigeem muhamedaneem, apzeetina laupitajus
un nowed tos uf poliziju. Laudis zaur to fa-
pilktojahs, dodahs ari uf poliziju un fuhdsahs
par to, ka weenigi Kreewi apzeetinati, lai gan
Berseefchi un Tartari efot lehruma zehleji.
Polizijas eerehdnis ifnahk lauka un uffauz lau-
dim, lai efot pee welna; weens Tatars efot la-
baks, neta 10 Kreewi, un ja neubfchot paklau-
fibt, tad lifschot strahdabt kafaku nagailahm.
„Ah, tu no wineem efi nowirfts!“ laudis klee-
ds. „Jubs wif stahweet uf winu puf!“ un aju-
mirkli polizijas nama ruhtis noftingsch no lau-
fchu fweeftajeem almeneem. Laufchu pulks aug-
tin aug un ftigri pretojabs kafakeem, kas to
rauga ifklichdinahst. Tifai tumfai metotees, wini
ifklichft, zeta pehdami katra fastaptu muhame-
dani. Naktis pa-eeet meeriga, ka ari otras dee-
nas rihts; bet jaw ap pulkften 3 pehz pusdee-
nas brofchi wairs newar rahditees uf celas.
Kreewi, Tartari un Berseefchi pulkeem itaiga pa
pilschetu, un Kreewi per Tatarus un Tartari
Kreewus, ka nu katra reift gabahs. Klee-
fchana un brehlfchana breefmiga, un kafaki nelo
ne-eepehji. Laufchu pulki atkal aplenz polizi-
jas namu, pagehredami, lai wafä laiftu walar
apzeetinos, un titai leelahm publehmi fargi
fpehji atgainahst ufbruzejus. Naktis atkal aifden
lebrumneekus. 6 Kreewi nonahweti. Trefchaja
deenä krawals fahlahs pulkften 8 no rihta. Ar-
meneefchi peebeedrojabs Kreeweem, un pulkften
12 wini atkal dodahs uf poliziju, ftigri no-
prafidami, waj apzeetinos ifdoschot, waj ne.
Nemeerneeku wadonis, wezs firmgalwis, noftah-
jahs preefchä un fihwi pahmet polizijmeifta-
ram. Uf profurora padomu fchis nu atlaisch
walam apzeetinos. Tif ko tas noteek, te ga-

ram brauzofchs Tatars eefit Kreewam. Tas
finams tuhlin if rateem un kreetni top nopehrtis;
dusmu pahruenti, laudis atkal gabfchahs uf mu-
hamedaneem, un nu fahlahs breefmiga kaufcha-
nahs: klee-
ds, brehz un lauz; Tartari no jumteem
semé met almeneus uf Kreeweem un Armenee-
fcheem; pa celahm wifu wifadi eerotschi teek if-
lectoti. Polizijmeiftars ufajina Kreewus, lai eet
uf mahjahm, bet tee tam ufkleeds, lai to pafchu
pawehlot Tartareem. Kafaki wizina fawas na-
gailas; uf to laudis atbild ar almeneem. Pa
to starpu pulks Tataru apmetahs wezaja zee-
tokfni un no tureenahs fahf fchahdihst un almeneem
mehtahst uf Kreeweem. Te pehdigi nonahk
4 kompanijas weetiga batafona, 2 kompanijas
marines infanterijas, 2 kompanijas Schirwanas
pulka un pulks Kubanas kafaku. Bet faldatu
atnahfchana ne-apmeerina kaufchu pulka. Kreewi
un Armeneefchi fauz: „Saldati nahk mums pa-
lihga!“ Muhamedaneefchi, apbrunojujchees ar
flinteem un duhtfcheem, leeleem bareem tuwo-
jahs. Schirwanas kompanijahm pehdigi ifdo-
dahs, aplentk kahdu namu un tur apmetufchos
Tatarus peefpeest padotees. Eerotschus teem at-
nem. Otra nodala faldatu tihra basaru celu;
bet zentralweetä wehl noteek breefmiga kaufcha-
nahs. — Zeturta deenä lehrums atkal pfofahs
no rihta agruma pa celahm. Berseefchus un
Tatarus apzeetina weseleem bareem. Saldati
weltigi publejahs, ifklichdinahst laudis; pulkften
10 no rihta muhamedani atkal eenem wezo zee-
tokfni, un Kreewu un Armeneefchu pulki gab-
fchahs teem wirfu, bet faldati tos attura. Lau-
dis arweenu wairaf teem bahfchahs wirfu, ta
ka tee ar flinteem fahf atgainatees, bet zaur to
pafchi teek laujä ar laudim. Saldati reifehm
iffchauj; breefmiga fpeefchahahs ifzelahs, mu-
hamedani fchauj uf faldateem un eewaino diwus
no teem. Te wirsneeks pawehlt fchaut uf mu-
hamedaneem: 4 kriht, 2 top eewainoti, un lau-
dis, ifdirdedami fchahweenus, no wifahm pu-
fehmi pulzejahs un breefmigi nu apstrahda mu-
hamedanus. Ta tas wellahs lihds pulkften 4
pehz pusdeenas, kur gubernators atjahja ar leelu
pulkfu kafaku un peeruna laudis, ifklichft. „Dod
mums Kreewu poliziju, fchejeneefchu polizija
muh apwaino!“ winam uffauz. Gubernators
atbild, ka tahda lehrumä nespheiot runahst, bet
ufajina katra, kas domajahs apflahdets, fawas
fuhdsibahs ufdot wina dshwolki. Otra pilfsch-
tas data kara-preefchneeks apmeerina laudis.
Pamasam laudis apmeerinajahs un peektaja deenä
Muhamedanu deputazija luhds, lai eeriklojot
Kreewu poliziju. Ka runa, tas ari notifschot.

Datuma. „Now. Wr.“ dabujufe pa tele-
grafu 12. Majä to finu, ka leelaka data no
Datumas pilfschetas nodegufe. Stahdes leelums
wehl naw finams.

Tele-zilts deputazija (fahntitee) Peterburgä.
Schi deputazija, ka „Golofs“ fino, 15. Majä
ap pulkften 8 pa dshfszetu nonahja Peterburgä.
Par deputazijas wadoni ir winu fenalais kara-
pulkfu wadonis Tikma-Sardar, 55 gadus wezs,
ftipri no-aufdis, no wideja auguma buhdams
wihrs, kura gudrais tumfchais gihmis ar pe-
lehku bahrsdu apaufdis; wina azis flatahs ftin-
gri, wina peerei ir dauds kreunfu. Winam ir
gari fwahrki jeb mehtelis mugurä un ap widu
peejofis Berfu sobens; galwä winam ir fpiza
jepure. Winam ir faws 10 gadus wezais deh-
linfch, Urasberdi wahrdä, lihdsä. Wifsch to
grib Peterburgä atstahst preefch flolofchanas
kara-finafchanä, tas ari tifschot usnemts pah-
fchu pulku flolä. Tad wehl fchini deputazija
ir daschi eewehrojami Tektinzi, par peemehru jauns

Tekinzu augstmanis Awis, Merw-Tekinzu wado-
mis Chatli-Sardar, un wehl daudsi ziti. Schee
wisi ir schurp atnahkufchi, lai waretu „balto
Zahru“ redseht. Pawisam esot 40,000 Te-
kinzu familiju, kas Kreewijai padetwuschees.

Ahrfemes sinas.

Franzija. Ka jaw lasitajem sinams, tad
Gambetta ir tas swarigakais politikas wihrs
Franzija un wina swars deenu no deenas aug;
winam nenahkto gruhti, par Franzijas weenigo
waldneeku usmestees, ja winsch til to gribetu,
jo tahdu ustizibu winsch ir few Franzija eegu-
wees. Beidsama laika winsch no Parihses aif-
zeloja us fawu dsimtenes pilsehtu Rahoru (Ca-
horis). Sche nahzis winsch tureja runu, kas
leelu eewehroschanu pelna. Sawa runa winsch
starp zitahm leetahm us tam norahdija, kahds
posts Franzijai arweenu no tam iszheles, kad
Franzija bijuse weena wihra rolas un tapehz
winai ari nelad nebuhtu janodobahs weena
wihra rolas, kad winai fawa labklahschanahs
ruhp. Schobdus wahrduis isfazija Gambetta,
proti tas wihrs, kuzam schim brihscham wisa
Franzija ustizahs un kura warai nodotees buhtu
wisa Franzija katre brihdi gatawa. Redsehs,
waj Gambetta warehs arweenu noturetees, par
Franzijas waldneeku ne-ufmestees; zitadi winam
wajadsehs tos wahrduis apehst, ko pats tagad
Rahora isrunajis.

Italija. Bezais generalis Garibaldi, kas
arweenu us Franziju turejis drauga prahtu, ta-
gad wairs naw Franzijas draugs, tapehz ka ta
eeguwuse Tunisu. Winsch islaidis rakstu, kura
winsch fala, ka Franzijai naw teesibas, Tunisu
eeguht, kas wairal Italijai peekrihtot un tapehz
Italeeschi wairs newarot us faweem Franzuschu
brahleem tureht drauga prahtu.

Alschira. Nemeeri, kas Alschiras wakara
puse bija iszheleschees, wehl naw beigufchees,
lai gan isgahjufcha nedeta awises sinoja, ka
nemeeri drihsuna buhschot apspeesti. Tagad teel
sinots, ka Grantfchu kara-pulks, sem generala
Inozenti wadischanas, stahwot pee Schellalas
un winam preti kahdu juhdsi tahluma nemeer-
neeku kara-pulks. Katru deenu un katre nakti
noteelahs masaki lautini, tomehr leela kauja
wehl naw bijuse. Schellala ir masa pilseht-
tina us kalnu, kas pee tulfnescha atronahs un
naw tahlu no Maroko walsts. Franzijas wal-
dibas wara tureenahs apgabala naw nelad us
stiprahm kahjahm stahwejuse.

Laukpagastu apdroshinaschanas- cestahdijuma un naudas = fainneezi- bas reforma.

(„Mahjas Weesim“ eesubtitls.)

Beidsama laika, it ihpafchi Widsemes gu-
berna, lads pulzinsch laukpagastu no walsts wal-
dibas isluhdsees atlaufchanu, ka fainneeki wa-
retu sadotees fawstarpigas uguns-apdroshina-
schanas fabeedribas. Pehz plaschas un sikhlas
faraktifchanahs ar Widsemes gubernas walbi
eelschleetu ministerija semneeku wehleschanos pee-
pildija — winu eefneegtee statuti apstiprinati.
To redsedami, tagad daudsi zitu pagastu dara
pehz fawu preekschgahjeju preekschihmes un pa
tam jaw radees prahws skaitlis tahdu apstipri-
natu statutu.

Ka kahds folis us laukpagastu apdroshina-
schanas-cestahdijuma pahwehroschanu newareja
palikt bes wispahrigas eewehribas, tas gan pats
par fewi protams.

Ta ari Nigas Wahzu awises 106. numura

atrodahs raksts, us kura atbildeht muhs peespeesch
leetas swars.

„Swehtigee augli,“ ta „Nig. Ztnga“ raksta,
„ko apdroshinaschanas cestahdijums fainneezi-
bas nodeta atnefs, pastahw eelsch tam, ka ne-
laimigi notilumi fainneeziiba, apdroshinato per-
sonu pasarga no ispostifchanas. Gahdaschanu,
ka schis cestahdijums pehz eespehjas plascha
mehrā un spehzigi darbotos tanis lauschu kahr-
tas, kas jihnina par labklahschanos tahs wah-
jatas, — scho gahdaschanu newar atlaut pri-
watpersonahm. Privatas apdroshinaschanas
cestahdes dsenahs us pelnu un schi dsihfchanahs
pehz pelnas ir skahdiga wispahrigam labklah-
schanas noluhkam, kam jabuht tahdahm cestah-
dehm par gala-mehrki.“

Aisrahdijusi us tam, ka Wahzija patlaban
afds jihninds iskaro jautajumu, waj apdroshi-
naschanas cestahdijums zaur zaurim walsts wal-
dibai janem rolas jeb ja-attahj, ka kursch katrs
weikals, privatpersonu un fabeedribu rolas,
„Nig. Ztng.“ fala, wina peekrihtot tahm do-
mahm, ko Wahzija firts Bismarks aistahw,
proti ka apdroshinaschanas cestahdijums tapat
janodibina un jawalda pehz klajas fainneezi-
bas pamateem un nosajijumeem, ka naudas un ban-
kas cestahdijumi, ka dselszeta un leelzetu tairi-
schana un ustureschana, ka pasta un telegrafu
cestahdes. Tad „Nig. Ztnga“ runa ihpafchi no
fawstarpigahm uguns-apdroshinaschanas beedri-
bahm semneeku pagastds. Ar schim fabeedri-
bahm wina naw meerā un aisrahda us „wis-
pahrigem zehlonem, kas tahm stahw pretim.
Labaka pahrskata deht mehš schos zehlonus
nemsim pehz kahrtas.

1) Apdroshinaschanas cestahdijuma faskaldi-
schana neslaitamas masas fabeedribas radot darba-
spehtu iszheleschenu un leelakus isdewunus
nauda, til weenu ka otru warot nowehrsi, kad
apdroshinaschanu faweeno waj nu weena wee-
niga, waj ari wairal leelakas cestahdes.

2) Zehschu nu gan fawstarpigahm apdroshi-
naschanas fabeedribahm til leela mehrā nevee-
lihpot wisu tahdu privatfabeedribu leelata
waina, proti ka tahs wispirms dsenahs us fawu
pelnu un tahda wihse ari fawas waldes eegrosa,
tad tomehr fawstarpigas apdroshinaschanas-fa-
beedribas pilniga mehrā tikschot waditas no pa-
schigigeem noluhkem (egoistishe Motive). Tee,
ka rolas wara, jo drihst parahdischot fawus
paschigos zenteenus pret tahdeem eedfihwotajem,
kas par paschu buhschanahm, zaur fainneezi-
bas wihst un zaur fawu mantibu peeder zitai schi-
rai, neta wini paschi. Ka us tahdu wihst lab-
klahschanahs newarot klucht sekmeta, kas tatschu
tahda cestahdijuma noluhks, tas esot lehti fa-
protams.

Bes scheem „wispahrigem“ zehlonem, kas
tahdahm masahm laukpagastu uguns-apdroshi-
naschanas fabeedribahm stahwot pretim, pehz
„Nig. Ztngas“ domahm wehl esot schahdi
ihpafchi:

3) Leelu instituziju islihdsinajoscho spehtu wehl
waretu pezeest tahda semē, kur attihstiti fatif-
schanahs cestahdijumi (entwikeltes Verkehrowsesen)
fainneeziibas sinā radijufchi patstahwibu, isma-
niba weikalos u. t. pr. Bet pee imus tas ne-
esot eespehjam. Muhsu semes pasinejam ta-
tschu esot jawaiza, kur tad it wisur muhsu lauk-
pagastds lai rodahs isweiziba darifchanas (ge-
schäftliche Routine), kas pee scho beedribu wa-
dischanas wajadfiga, un ka lai gahda par scho
beedribu ahriho un eelschigo kontroli jeb pah-
luhkoschanu? Ka stahwot ar atbildibu pret be-

dribas lozefkeem? Ar to ween nepeeteekot, ka
tahda atbildiba statutds nosajita.

4) Waj peekrifschot ar darifchanu-kapitalu, ko
laukpagasti war dot?

5) „Nig. Ztnga“ titai tad warot domahht, ka
tahdas beedribas droshas, kad tahs pee winahm
apdroshinato mantu waj nu pilna wehrtē jeb
masakais pa leelakai dakai atkal pee kahdas
droshas afekuranzas apdroshina, ka to Wahzija
wisas droshas beedribas darot. Bet wina bih-
stahs, ka muhsu leelas beedribas to nedarifschot,
t. i. no semneeku fabeedribahm apdroshinascha-
nas nepeekemfchot.

Wisu scho cemeflu deht „Nig. Ztnga“ weh-
lahs, ka wisu masu apdroshinaschanas-beedribu
weeta kluchtu dibinata klaja, t. i. no semes weet-
neekem (Landesvertretung) pahrschlota un no
semes cestahdehm (Landesämter) wadita cestahde.

Til tahlu „Nig. Ztg.“

Ka pasistams, firts Bismarka fainneezi-
bas politika isheet us tam, pehz eespehshanas daudsi,
ja ari ne wisas fainneezi- un tirgofchanas-
nodatas un klajas fatifskmas-cestahdes pawalst-
neeku fabeedribahm atneht un padarist, par
walsts-waldibas monopolu (pelnas-awotu)
jeb padot winas waldifchanā. Ta par peem.
dselszetus, tabaka-andeli u. t. pr., beidsama
laika ari dsihwibas, weselebas un mantas ap-
droshinaschanas-cestahdijumu, par kuru, ka jaw
peesihmetis, tagad Wahzija ari stihdi. Waj
schi politika pareisa, tas ir zits jautajums, ko
titai praktiski peedfihwojumi warehs isfchirt;
jo fainneezi- bas lauka jaw daudstis peedfihwots,
ka pat wisgubratas teorijas deenifschā dsihwe
israhdahs par nederigahm.

Bet firts Bismarks nelad un nekur naw us
tam isgahjis, ka kahds fainneezi-cestahdijums
privat-fabeedribahm kluchtu atnehts un padarits
par weenas waj otras eedfihwotaju kahrtas mo-
nopolu, ka „Nig. Ztg.“ to grib ar apdroshi-
naschanas-cestahdijumu, ko wajagot asdot semes
weetneeku t. i. muhsneeku kahrtas sinā un ro-
las. Muhsu walsts-waldiba semneeku apdro-
shinaschanas-cestahdijumu Baltijas un daschās
zitas gubernas jaw preeksch 14 gadeem pa dakai
nehmufi fawa sinā un waldifchanā; jo pehz
Wisaugstaki 25. Junija 1867. g. apstiprinata
likuma it wisas gubernas, kur likums par semes-
cestahdehm no 1 Janwara 1864. g. wehl naw
spehla — un pee tahm peeder ari Baltijas
gubernas — it wisas lauzineeku un meestu
eedfihwotaju ehlas, kas naw apdroshinatas „pee
zitahm uguns-afekuranzas eetafchem,“ bes atrau-
schanahs jeb obligatorischi ja-apdroshina „pee
gubernas fawstarpigas afekuranzas“, kas wal-
damas no gubernu pahrwaldehm sem eelschleetu
ministerijas wirtsustrandibas. Schis likums gar
ka leelahs, wiswairal tadeht laists, lai semneeki
un meestu eedfihwotaji (kureem naw pilsehtu
teesibas) fawas ehlas jete pee weenas waj otras
afekuranzas apdroshinatu; bet schaubitees ari
newar, ka zaur scho likumu dibinatai „gubernas
fawstarpigai afekuranzei“ ir peeschirts walsts-
waldibas cestahdes karakters, jo art. 42 nosaka:

— — afekuranzas nauda stahw apafsch
teem likumeem, kas isdoti par tahm apafsch wal-
dibas cestahdehm stahwofschahm, kronim nepe-
derofschahm naudas sumahm (particulaire Sum-
men) jeb noguldijumeem.“

Art. 43 nosaka, ka skaidrs rehlinums par
afekuranzas darifchanahm no gubernas pah-
rwaldehm il gada jafastahda un ja-eesneed eelsch-
leetu ministerijai, un art 28. nosajite, ka „afe-
kuranzas malfaschanas noliktas: a) preeksch atlihd-
sinaschanas apdroshinato ehlu turetajem, par

flahdi, kas wineem zaur uguns-grehtu notifikusi un b) preefsch afekuranzes waldes usureschanas. Utlikums teel preefschititi referwes-kapitalam, kas noliktis isbewumeem, kad ar fahrtigahm afekuranzes malfaschanahm nepeetiftu.

Ta tad mehs redsam, ka schai „gubernas afekuranzei“ ir it wisas tahs ihpafchibas, ko „Nig. Ztga“ no apdrofchinaschanas-estahdehm wispahriga labuma prafa, t. i. la wina naw wis privat-personu jeb fabeedribas rokās, bet ir nodibinata un teel waldiba „pehz klajas faimneezibas pamateem un nosazijumeem,“ zaur ko ehku apdrofchinatajeem pilnigi ta drofchiba dota, ko „Nig. Ztga“ no lauppagastu fawstarpigahm uguns-apdrofchinaschanas fabeedribahm wis nezjer un nesagaida. Kadeht tad wina nu scho til fahrtigi nodibinato, no paschas walfis-waldibas pahrwaldito un tadeht wisai drofcho estahdi grib atmeft un turpretim lauppagastu apdrofchinaschanas-estahdijumu weeta dibinaht „no semes weetneekem pahrluhkotu un no semes estahdehm waditu apdrofchinaschanas-estahdijumu?“ Waj „semes weetneeki“ semneekem gan fpehz dot leelaku drofchibu, neta pate walfis-waldiba?

Gan atliktos zelt eemeflu, ka likums no 1867. g. tilai tos semneekus un meestu eedfihwotajus, kas fawas ehlas zitur naw apdrofchinajuschi, preefsch tahs apdrofchinahst pee „gubernas fawstarpigas afekuranzes.“ Bet ja nu, ka „Nig. Ztga,“ to wehlahs, tas prinzijs, ka lotrs fawas ehlas war apdrofchinahst, tur tas grib, pawifam esot atzelams un semneeki preefschami, lai tee fawu mantu apdrofchina pee estahdes, kas „semes weetneekem“ preefschirama par monopolu, kadeht tad ari newaretu laift tahdu likumu, kas semneekus preefsch, fawas ehlas uf wisu wihti tilai pee „gubernas fawstarpigais afekuranzes apdrofchinahst? Semneeku mantas apdrofchinashana tatschu, pehz tagad Baltijas gubernas pastahwofcheem likumeem, nebuht nepeeder pee tahm „semes“ leetahm, kuras stahw muifchneezibas sinā. Ja waldiba buhtu atfinusi par derigu, ka Baltijas un zitas gubernas, tur semstwu wehl naw, semneeku mantas apdrofchinashanas-leeta ja-atdod muifchneezibas sinā, tad waldiba nebuhtu wis jaw 1867. gadā ezehlusi gubernas fawstarpiga afekuranzi, kas nodibinata uf fawstarpibas pamateem. — Un schi fawstarpiba (Gegenseitigkeit) flaidri un gaischi aifrahda uf to zetu, pa kuru waldiba schini leeta jaw staiga un tablak nodomajusi eet. Apdrofchinashanas-estahdijumam nebuhts buht ne krona, nedf muifchneezibas, nedf ari zitas lahds lahrtas waj fabeedribas monopolam jeb pelnas-awotam, bet pawalstneekem schini sinā jalihdsahs pascheem, fawstarpigi fabeedrotees. Tas ir tas prinzijs, ko Kreewijas waldiba, preti firta Bismarka monopoliferefchanas-prinzipam, fen jaw peenehmufi un ari turpmal, ka zetams, peepaturehs. Un kamehr zitu fawstarpigu organu nebija, kas semneeku mantas apdrofchinashanu wareju nemt fawas rokās, kamehr wina dibinaja un — no jeb kuras pelnas atfawdamahs waldija gubernas fawstarpigo afekuranzi; bet til lihds la lauppagasti jo wairak atihstijahs un iffazija wehleschanos, ka tee paschi grib dibinaht un waldiht fawstarpigas afekuranzes (apdrofchinashanas-fabeedribas), waldiba — ufiziga fawam peeminetam paschwaldibas-prinzipam — wairē nekawejahs, scho wehleschanos labprahst peepildiht.

Ur to, ka mums schkeet, jautajums par tam, kas semneeku apdrofchinashanas-leetu turpmal wadihs un waldihis, ir pilnigi un wiegali

iffchirt — semneeki to darihs paschi, til ka walfis-waldiba, ka pahr wisahm lauppagasta estahdehm, ta ari pahr schihm paturehs finamu pahrraudfibu.

Cefam pehz fahrtas atbildam uf latru eemeflu-punktu, ko „Nig. Ztga“ pret jaundibinatahm un wehl dibinajamahm lauppagastu fawstarpigahm afekuranzes-fabeedribahm zehlufti, mums wehl ihfi ja-iffklaidro, kadeht schihis fabeedribas teel dibinatas.

Wisleelaka waina, kas, ka „Nig. Ztg.“ pate faka, priwatahm apdrofchinashanas-estahdehm peemihst, ir dshifchanahs pehz pelnas, jo ta ir flahdiga wispahrigam lablahfchanahs-noluhfam, tahdu estahdijumu gala-mehrkim. Scho wainu semneeki ari fajutuschi un atfinuschi, tatschu neween tilai teoretifski, bet ari praktifski t. i. pee fawa naudas-maku. Zil wini naw no daschahm afekuranzes-beedribahm welti nepuhleti, notrenkati, zil wini naw schehlojuschees par netaisnibu, kas wineem noteel zaur ne-attaisnotu un tilai pelnu dfenot un patwatigi padaritu atlihdsibas atraufchanu un par netaisni usliktu afekuranzes malfu, zil wini naw fuhdsejuschees un prahwojuschees, zil adwokateem un weltus zelus turedami nau-das ismalfajuschi, wis naw it ne neeka lihdsesjis, winu gaudas, ka daschlahrt semneeku balfs, palifuschas nedfirdetas, ne-eewehrotas. Ko semneekem beidsot tatschu bija dariht? Waj muhscham buht fpekulantu wehrgeem? Neif wini fanehma duhschu un priwatahm apdrofchinahs-beedribahm dewa wihrischku, semneeku lahrtas zeenigu atbildi, proti — wini nesazija wairē neta un ari negaudahs wairē, bet nostahjahs uf paschu lahjahm un ar walfis-waldibas apstiprinashanu paschi dibinaja fawstarpigas afekuranzes-fabeedribas. Zeenigaku un fklaidraki faprotamu atbildi semneeki teefcham newareja dot uf wisahm tahm nekahrtibahm, kuras wini til ilgi zeetufchi, un mehs nebuht neschahbamees, ka schi naw weeniga atbilde, kas semneekem uf tahdu pat wihti daschahm naudas-estahdehm jadod, bet par to lahdu wahrdinu runasim wehlali.

Mugfcham mehs efam fazijuschi, ka semneekem priwatbeedribas ari afekuranzes malfa netaisni uslihta. Tas jo fihlakti ja-ustrahda. Ka sinams, afekuranzes malfas leelumz zelahs un kriht pehz tam, waj tani gadā leelaki waj malfaki ugungrehtli hijuschi. Kad lihdsfchinigas apdrofchinashanas-beedribas malfajamas afekuranzes un atlihdsinamas flahdes sinā lauppagastus (wisemafal Baltijas gubernas) no pilsehtahm un meesteem buhtu schlihrufchahs, tad lauzineekem ari nebuhtu hijis jazeefch par ugungrehtkem, kas pilsehtas hijuschi un tad wini ari uf fawstarpigu afekuranzes-beedribu dibinashanu laifam nebuhtu domajuschi; jo tad ari wisas zitas, augfcham peeminetas nepareifibas til leela mehra nebuhtu warejuschas notift. Bet peeminetahs beedribas no lahds schfirtschanas nekā negribeja sinahst un scheitan faknojahs ta netaisniba pee afekuranzes malfas uslikschanas. Jo kamehr pilsehtas nami weens pee otra un daudf-reif weenā weenigā namā prezes un mantas fakrautas, kuru wehrte fneedfahs lihds 50, 100 un wehl wairak tuhftofcheem rublu, tomehr Baltijas gubernu semneeku malfas naw ne zeemōs, bet stahw fawrup, tahlu weenas no otrahm un tilai retis tur tuwaki, un winu ehlas uf glabata manta ne wis notahl nefafneefi to leelo wehrti, ko pilsehtas weens weenigs, fawa plaschuma deht til ko eewehrojams ugungrehts flundas laifā war apriht. Tadeht tad lauppagastōs ne muhscham ugungrehtli til beefchi newar buht, un nekad til leela flahde zaur teem

notift, ka pilsehtas. To ari peerahda awifchu un statifkas sinas. Flahde, kas pilsehtas notifikusi zaur ugungrehtkem, alafch teel aprehfinata pehz desmits, simts, tuhftofcheem, pat ari pehz milioneem rublu; turpretim lauppagastōs zaur ugungrehtkem padarita flahde reti fafneeds wairak tuhftofchu rublu.

Un tomehr semneekem jeb lauzineekem tapot jazeefch pilsehtneeku flahde, ka scheem, t. i. wineem jamalfa, pehz apdrofchinashanas-sumas aprehfinata, tilpat leela afekuranze, ka pilsehtneekem, kureem gan milionu milioneem rublu leela mantas-wehrte fadeg, bet ari milionu milioneem rublu flahdes atlihdsibas teel ismalfati. Ta tatschu ir taisniba un uf tahdu wihti semneeki warenas sumas jaw famalfajuschi pilsehtneekem par labu. Pogebrcht, lai wini schihis ahrlahrtigas un netaisnas nodofchanas ari turpmal wehl malfa, to tilai tas war, kam taisnibas-juhtas fwefchas.

Mums schkeet, ka ar scheem zehlonem pilnigi peetika, semneeku starpā modinaht domas uf fawstarpigu afekuranzes-fabeedribu eegrofschaw, jo ari gubernas fawstarpiga, no walfis-waldibas wadita un waldita afekuranze schos truhlumus nespehja nowehrfi, tadeht ka ta nepeenem — koka ehlas par leelaku apdrofchinashanas-wehrti neta 200 rbl., un muhra ehlas, par leelaku apdrofchinashanas-wehrti, neta 400 r.

(Turpmal beigums)

Deewa bagatiba dabā redsama.

Gahju-balofchi. Schee balofchi dshiwō Seemel-Amerika un fskreen besgaligōs barōs. Kur wini fskreen, tur wis fairs peepildahs un paleel tumfchs ka pee faules aptumfchofchanas. Pumpurī wīnu bariba, wini kerahs kamolā pee kofeem kopā ka bites, kad behrnus laifch. Zaur wīnu swaru dauds refni kofī teel nolaufti, un wifā mefchā fari tā nolaufti, ka jadoma, breefmiga wehtra pahrgahjufi. Brahtfieschana sareem luhstot, balofchu plehwīnashanahs ar fpharneem un wīnu brehlfchana — tahdu trolfni dara — ka weens otru pat klahumā newar fadsirdeht. Balofcheem aiffskreenot laudis dodahs mefchā, eewainotos un zaur faw luhfchanu nofiftos putnus falafht. Klahs semturis reis 300 zuhkas lihds aidfinis, lai schahs ar balofchu gatū barojahs. Bes tam wehl wanagi, ehrgli un ziti galas-ehdeju putni — nem zil patihlahs. „Lailam fchee paschi buhs hijuschi — ko schihdi Mosus lailā diwi reifes ehdufchi — kamehr apnikufchi.“ Ir ifrehlinats, ka tahdam balofchu baram il deenas diwi milioni muzu baribas (pumpuru, graudu) wajagot. Bet gahju balodits fawā fskreeschanā nejuhдахs wis — laifch Deewam gahdahst — kamehr mehs — kas labaki par wineem esot — il deenas fuhdsamees. Silkes. Schahs fwintinas gan wif labi pafihst, tadeht berehs lahds wahrds faziht: Silkes nahst nahfstu lailā Waja un Junja mehnefchōs pee Schotlandes falahm, Norwegija, Anglija un Mihta-juhra pee malas. Winas rodahs pa pulkeem un bareem kopā, kas lahds 6 juhdses gari un 2 lihds 3 juhdses plati. Juhra tad ar tahm ka peebahfā. Ruffedamahs tahs uhdens wirfu tā plaufschina — tā leetas kad lihst. To filku fskaitli, ko il gadus if fwejo, rehlna lahdu tuhftofchus milionus. Bes tam wehl daschadi juhras fwehri, ka haifswis un walfswis winas pa tuhftofchahm norihj. Scho fwju fweja Golandi bagatu padarifufi — ka mehds faziht: Amsterdama uf filkehm buhweta. Anglija par filkehm wairak eeemot, neta Beru semes seta-bedres eenes. Silku bariba ir fa-

adi masi juhras wefchi; zil leels pulks atkal
 nowajega buht!?

Djeguse. Djeguse par swehtu prowi der,
 ik bagatigi zaur Deewa apdomigu eetaifschanu,
 jat bahris un atstahais radiba teel apghadats.
 Djeguses mahtite dehj sawus pautus loti reti,
 par nedelu tilai weenu — un tadeht newar
 pati tos isperet; bet schi winus dehj zitu masu
 putniku ligdas. Masen putnini neween par
 to loti preegajahs, bet ari ispere — un masino —
 itin ruhpiigi kopj, kamehr top leels. Kad nu tahds
 jauns djegusens, kam fahl waitak baribas wa-
 jadscht ka libds schim — no ligsdinas isfreh-
 jis — us lahdu kola saru jeb kruhmu nome-
 tees — issaljis brehz — tad neween wina
 audsinataji wezaki, bet ik katriis mas putnisch, kas
 tuwuma, winam nef eht. Weens tam masam
 bahrischam bahsch muhsinu, otris taurinu, tre-
 schais kulainiti waj tabpinu, ta ka schis ne-
 war ne pasteigt fanemt, un nesin no kura, no
 ceem, preezigi ap winu brehkladameem un pulks
 atfrehjuscheem gahdneekem, papreefschu lai fa-
 nemtu. Wisi kustonni un kustonischi ir kas ne-
 suhdahs, bet laisch Deewam gahdaht, bet kapehz
 tad Kristus fewischi us putneem leel skatitees?
 Tapehz, ka putninem arweenu preeziga firds,
 lai gan ne neeka naw pasina, un pateiziga
 dseefma. Zil jouki Luteris schos Nr. wahr-
 dus tulkojis! winsch faka: Zubs nekad ne-efat
 redsejusch putnu ar iskapiti, kas buhtu plahwis,
 jo putni ar pawisam nestrahda; bet tomehr tee
 pa-ehdahs. Ar to nu gan tas Kungs negrib
 faziht, ka nebuhs strahdaht — bet, ka nebuhs
 suhditees. Putnis newar tihrumu kopt ka meh,
 bet us lo winsch likts, to tas akuratigi pee-
 pilda. Winsch pere behrinus, tos eh dina un
 nobseed Deewam flawas dseefminu. Azri put-
 nisch zelahs us sarixu nometees — zits ari
 zisa lidodams — dseed lo mahzijeos — lai

gan pats nemas nesin, fur eht dabuhs. Dseef-
 minu nobseedajis — aisskreen melle grandinu,
 lo Deews tam jaw ar nolizis. Dr. Mahrtinsch
 Luteris redseja lahda walara putnini us loku
 tupam, winsch teiza: Schis putnisch walari-
 nas noturejis, schi grib netrauzets pahrguleht,
 neoufsumstahs nemas, neds suhdahs par riht-
 deenas kortekt, bet, ka Dahwidis mahza: fehsh
 apalsch ta Wisaugstakaja patwehruma. Ta ar
 muhsu palauschanai wajadschu buht us to Kungu.
 Reisu atkal Luteris putnu us loka redsedams,
 nonehma ta preefscha zepuri, fazidams: Labdeen
 zeenigs mahzitaja lungs, esmu ar wezs mahzi-
 tajs, bet man jafaka, ka to flunsi nemahku,
 ko juhs mahkat. Labi tam, kas apalsch ta
 Wisuwarena ehwas paleel un wina patwehruma
 fewi atrodahs! Nolle.

Sibki notikumi is Rigas.

Isbehgusch no seedsneeki. Sestdeenas
 rihta ap pulksten 9 isbehga is krona zeetuma
 isdaudsinatais saglis un laupitajs Riskews un ap
 pulksten 3 pehz pusdeenas is kriminaldeputajias
 partu istabas arestantis Jefims Jefimows. Beh-
 dejais, warbuht wehl keelaks noseedsneeks, jaw
 fenak reis isbehdis is zeetuma un ir tas pats
 breesmigais blehdis, kuru pehrnaja gada polizija
 deenahm un naktim mekleja wewelas trihs meh-
 neschus un kusch pee apzeetinaschanas us po-
 liziju schahwa ar rewolweri.

(Jesima Jefimowa isbehguchana)
 Kamehr Jefims Jefimows kriminaldeputajias
 partu istaba sem saldata apwalteschanas palika
 gaidot, tamehr ziteem noseedsneekem tika winu
 spreedums paslubinats. Kad spreedums scheem
 noseedsneekem bija paslubinats, tad tee leelu
 trofni fazehla pret sawu paslubinato spreedumu,
 ta ka teefai wajadscha saldatas palihga faukt
 un preefsch tam ari saldats, kas Jefimu apwal-

teja, tika palihga nemts. Scho brihdi Jefims
 isleetaja preefsch isbehguchanas, wusch nosweeda
 sawu arestantu swahklus un aismula.
 Nejaufcha nahwe. 15. Majä Alekfan-
 dera-eela Nr. 3 nejaufchi nomira pee Jaunahs
 muishas peederofchais Mahrtinsch Sonn.

Deewa-kalposchana Rig. basnij.

6. sw. pehz leeldeenas

Jehkaba basnijä	Sprebitis pilst.	10 m. Gofst.
		12 igau. m. Zint.
Petera basnijä	Sprebitis pilst.	10 Mag. Lütken.
		6 m. Boelhan.
Domes basnijä	" "	10 m. Zentfch.
		2 m. Werbatus.
Jahnu-basnijä:	" "	9 latw. J. Müller.
		2 latw. m. Walter.
Gertrudes-bas:	" "	10 latw. m. Mostrecht.
Jesus-basnijä:	" "	9 w. m. Bergmann.
		2 l. m. Haken.
Martinu-basnijä:	" "	10 wabj. m. Krause.
Trihween-basnijä:	" "	9 wabj. m. Fromm.

Maudas-papihen jena.

Rigä, 19. Majä 1881.

Papihri	prafija	malfaja.
Bussimpertals gabala	8,8 r.	8,6 r.
5 proz. bankbiletu 1. istab.	—	—
5 " " 4. " "	94 1/2	93 1/2
5 proz. instrizj. 5. aisu.	—	93
5 " " prehmiju biletu 1. emis.	225	224 1/2
5 " " 2. " "	217 1/2	217
5 " " lonf. 1871. g. aisu.	—	137
Peterb. 5 proz. pilst. oblig.	—	—
Kreevu sem leed. 5% kishu-schm.	131 1/2	131 1/2
Scharlowas semst. 6 proz. kishu-schm.	97 1/2	97 1/2
Rehwales and. bankas atj.	—	—
Rigas kom. bank. atj.	250	—
Leel. Kreev. dsefsj. atj.	256	255 1/2
Rig.-Din. dsefsj. atj.	151	—
Din.-Wit. dsefsj. atj.	—	—
Dreles.-Wit. dsefsj. atj.	136 1/2	—
Wares.-Wit. dsefsj. atj.	—	170 1/2
Rib.-Wolog dsefsj. atj.	84 1/2	83 1/2
Raff.-Wrest dsefsj. atj.	—	—
Baltijas dsefsj. atj.	—	112

Lihds 20. Majam pee Rig. atnahl. 450 lug., aifg. lug. 262.

Atbildofchais redaktors Ernst Plates.

Saweem zeen. kundehm zaur scho sinoju,
 ka tagad emu pilniga

maises zeptuwi

atwechris Maslawas Abr-Rigä, Awotu- un
 Stabu-eelu stabri Nr 68a un ka attalpah-
 dewejcem tehtali aprehlinu. C. Grauer.

Saweem zeen. kundehm zaur scho padewigi
 sinoju, ka mana

darbnize

tagad atrodahs Pet. Abr-Rigä, leelaja
 Fuhrmann-eela Nr. 38, starp Suworow-
 un Jaun-eelu, pascha nama.

C. F. Plath,
 kurbneeku-meistars.

Janna anilin-beize

ar kuru war tagad wifas anilin- pehrwees
 ihsti pehrweht, ar pamahzichanu ir we-
 nigti dabujama pee

A. un W. Wetterich'a,
 pee Pehtera basn.

Waseline, wistabakais lihdseliks pret
 kruhschu-, kalla- un kaulu-
 fahpehm, ta ari pret augoneem un tulsnahim,
 ir dabujama ar bruhleschanas pamahzibu
 Abr-Rigä Kalku-eela Nr. 18, pee Wialmann,
 Kelg. Abr-Rigä leela eela Nr. 6 pee Lagbina,
 Behjis pee Lulafschewiha, Walmecra pee Trey,
 Limbaschös pee Renning, Walfä pee Dunnow f. 2

Behjis.

Peterfona suhra bodē, sluba mahija
 pee „selta swareem“ teel pahwotas dachabas
 fortes filles eelsh muzahm un pusmuzahm
 par Rigas bodes zenahm, wahju swchris
 par sabritas zenu, spekt bei leejuma, labus
 tweeschu miitus 1 ebl. 40 say. par woda un
 wifas zitas bodes prezes teel us lehtali apreh-
 linatas. Tamdeht, ta es pastahwigi bekerem
 raugu woda, ir pa wafaras laitu pee man
 weenumehr dabujams Rigas saufsais rangs
 is Wollschmidt lunga sabritas. Wifadus gal-
 dus un trautus preefsch godeem ishreju.

Original Amerikas
 „Bay State“ un „Tiger“
 firgu-grahbekti,
 Original Wooda
 sahles un labibas-plahweji,
 kas naw no Wahzeem palaktaifiti.

Agenti
 Rigä, Kalku-eela Nr. 6. **Biegler un beedr.** **Deepala,**
 pilst. Kalku-eela Nr. 6. **Alekfander-eela Nr. 6.**

Saweem zeeniteem pirzejeem datu sinamu, ka schini gada tapat ka
 fenaki pahrdodu ihstenahs

Steiermarkas patent iskaptes

leelumä ta ari masumä wifada garumä. Tapat ari sribkus un gal-
 dinas preefsch usafinashanas, arklus no H. L. Schwarzhoff taifitus un
 Baltijas III. semtopibas istahde ar goda-alsu apdahwinatus, kaleju lak-
 tas, krahwistikus, wifadas dsefses, naglas, atslehgas, enges,
 daschadas krahfns durwintinas, logu glahses, zepeschu krahfns,
 juntu-papes, zementi un daudi zitas zee laulfrimneeziabas un buhwes
 wajadstigas prezes.

Apfolu saweem pirzejeem labu apdeeneschanu, taifnu swaru un lehtu zenu.
Sander Martinsohn,
 Peterburgas Abr-Rigä Kalku-eela Nr 16. 1

Lampu un metalu leetu magasine
 no **J. Sidde,**
 leela Smilshu-eela Nr. 39, Witschowa nama, preti asozijajias mehbetn
 magasinei, tuwu pee Kalku-eelas,
wifadas petrolejas lampas,
 kufnas- un saimneeziabas-rihtus, pirmas fortes Amerikaspetroleju. 13

Abstas leifarikas
 tehnikiskis patent-
 teeretas
Steiermarkas
iskaptes
 no leeta tehrauda, ar
 un bes selta ralssem,
 ka ari ihstos Schwah-
 bu un wialabafos
 Batawilas iskap-
 schu-sribkus, iskap-
 schu galodinas, wis-
 labafos Anglu fir-
 pus un rihtus preefsch iskapichu druzina-
 schanas nupat dabuja un peedahwa

Johannes Mitschke, 3
 tehraudu-preefschu-un schaujamu-rihtu magasine.

Maudas-iskapji
 pee
Lühr un Zimmerthal,
 Rigä, leela Smilshu-eela
 Nr 7.

Pulkstenu-taifitatu
 meistara
Joh. G. Kundt'a
pulkstenu-bode,
 Aleksander-bulwari Nr. 1
 atrodahs weenumehr
 leela iswehle wifadi pulkstent ar wifem
 peederumeem un peedahwa tos pa mehrenahm
 jena hm.

Sludinajums!

Stahlberga pagasta-teeša zaur scho iſflu-
dina, la:

Anna Grandix

abpēterējuse ſawa maſas wiſtra **Wahrtin
Uhlis** deſtu **Kahrli**. Kam nu ſchē taš
preti buhtu, lai pēterējabe pēe ſchis teeſas 3
meheſchu laišā, no apalſchā rakſitas beenas
ſlaitot.

Stahlberga pag.-teeša, 20. Aprili 1881.
Preeſchſchbetajš: **J. Groſiſt.**
Str.: **J. Weſter's.** 1

Sludinajums.

Pēhš 28 tašs inſtrukcijas, kura noſala,
lahdā wiſjē nodofſchanas no Rigas pagasta-
lojſkeem (Maſchu-nodoſchanas) ſanemamas,
teem pēe birgeru- un amatneču-ollabehtu pēe-
derigeem nodofſchanas latru gadu libš 1. Apri-
lim un teem pēe deeneſta un darbineču olla-
behtu pēederigeem libš 1. Julijam ja-emeaſa;
tahdu pagasta-lojſke ſawrbi, kuri ar nodo-
ſchanahm parahdā palikufchi libš 1. Julijam
jeb 1. Oktobrim, ir lambarateefai deht parahda
eeſiſchſchanas ja-ufdo.

Rigas nodofſchanu waldbiba, ſcho noſajijumu
pagasta lojſkeem ſinamu daridama, zaur ſcho
toš lojſke, kuri ſawu pagasta-nodoſchanu
libš ſchim weht naw aſmaſchajufchi, uſajina,
driſtumā ſawes maſchſchanas iſlibš ſinakt.
Rigā, nodoſchanu-waldbibā, 8. Maĵā 1881.
Preeſchſchbetajš: **A. S. Hollander.**
Str.: **S. Bergner.** 2

Wibſemes gubernas, Rigas aprinka **Sal-
las** pagasta teeša dara zaur ſcho ſinamu,
la ſcha pagasta aprinka Reclupes molā ir

diwas laiwas

(nahrogj) pagahjuſchā rudenē atraſtas, tadeht
teel tee, kuri minetas laiwas par ſawu iſpa-
ſchumu domatu, uſajinatu, no **S. Werja
ſch. g. ſahlot**, gada un 6 nedelu laiſā ar
majabſigahm leezibahm pēe ſchis teeſas pēe-
teiktees; pēhš notezejufcha laiſa tilš ar runā
ſahwoſchahm laiwahm jeb ar to par tahm
reahluſchō naudu pēhš 1860. g. Wibſemes
femneekem dotu iſkumu, § 979, 4. punktes
noſajijumeem darits.

Salas pagasta teeša, 25. Aprili 1881.
Preeſchſchbetajš: **J. Kranſe.**
Strikwerš: **Andersona Zahnis.** 1

Rigas hipoteku-beedrība.

Zaunes kubonu-bogeni teel latru beenu
no plſt. 11 libš 12 iſdoti pret iſkumigo 60
ſap. ſtempel-nodoſchanu ſamaſchſchanu par
latru bogeni.

Zand jaun-estaiſtā Kligenes glahſchu-fabrikā
„Waldenburg“
ir latrā laiſā
logu-ſtifli un alus-buteles
dabujamas. Wehſtules ir par Zebſim jaſuhta. 1

Wistabalabe, iſprowetabe, labi diſtoſchſas farkanašs, baltabe un Smedru baſlar
ahbolina-ſehklas,
timotina-, ſpergel- un rei-ſahles ſehklas,
la art
ſehklas-wihkus
pahrdob par wiſlehtalahm zenahm
Georg Thalheim.
Kantoris: Kerlowius'a nama, aſt rabuſcha.

Pirmas **Krewu**
nguns-apdroſchinasch. beedrības
(dibinata 1827. gadā)
agentura Walmeerā
zaur ſcho zeen. publikai ſino, la ta tagad peenem par
daudš lehtakahm prehmijahm apdroſchinaschanā
wifadas kuſtamas un nekufstamas mantas zaur
ſawu agentu
kaufmani R. W. Müller. 1

Piliſigē emakſatš pamatu
kapitals 4,000,000 rbl.

Zeeſ referon kapitalš.

Strupp fgs
teel luhtš, lai liſtu ſanemi no wina paſtel-
letos darbus manā drukatawā.
Ernst Plates.

U m u r g ā
pēe **Weidemana** ir dabujamas iſtēnas, nu-
pat no **Kreidufemes** dabutas ſehſamas
par mehrene zenu.
linn ſehklas

Labo leelo
weſchas rullis
ir lehti pahrdodams uſ 1. Weičhu dambja
Nr. 7.
J. Schlar. 1

Ritares labd. beedrība.
1. Junijā 1881, la otdos waſaras-ſwehtšōs
weeſigs waſars
ar danjoſchann. Saħlums plſt. 6 walarā.
Preeſchſchneziba.

Nams pahrdodams preeſch noſchſchanas.

Kaddš preeſch baſcheem gadeem jaunu
uſbuhtweto labš nams (ehrbegio) un
ſchluhtis teel preeſch noſchſchanas pahrd-
doto. Atwodabš maſaja Fuhrmanu-eelā Nr. 8
pēeder. **G. Roſham**, no Suworow-eelas pa
labi. Klatiſas ſinas pēe zimemonu me-
ſtara **J. S. Luht**, Belgawas ſbr-Rigā le-
laĵā **Eriſhweenibas-eelā** Nr. 8, no pulſten
7-10 no rihta.

Zeeſ pagrabs,
berigs preeſch bodē-estaiſees, ir par 70 rbl.
par gadu iſihreĵams. Zapeprafa Wehwero-
eelā Nr. 10, pa 4 tr. aug. pēe **Sommer** iſtš.

Rig. Latw. beedrība.

Swehtdeen, 24. Maĵā 1881,
iſbraukums ſalumōs
uſ **Durbi** pēe **Zukmas.**
Iſbraukš no Rigas plſt. 7 rihta. **Atpata**
brauſchana pulſt. 9 un 45 min. walarā
Malſa lungeem la art dabmahm 1 rubl. 50
ſap., dehtenem puſ zenas.
Kahtības komiſija.

Zeeſ-Dumpraweefchu labd. beedr.

iſees 2. Junijā 1881
ſalumōs
Welman ſitina pēe Zeeſ-Dumpraw-muiſchš
meſchafarga **Ciſchaum.** — Malſa: lungeem
50 l., ſkēnehm 20 l. — **Sefahšums** plſt. 2
pēhš puſd. **Zeeſ-Dumpr. labd. beedr.**

Jonatana beedrība

otdōš ſwehtšōs, 1. Junijā 1881:
dahrjā balle

(danjoſchana uſ danzgrihdn).
Sefahšums plſt. 4 pēhš puſd., beigas p.
2 rihta. — **Malſa** beedreem 30 l., beedrenehm
20 ſap., nebeedru lgeem 60 l., ſkēnehm 40 l.
Preeſchſchneziba. 2

Pasudis ir weens **ſahu-ſuns**
melns, bruſnahm labiſahm, bal-
tahm kruſtin, baltā ſtrihpe pret
uſ to wahrdū **Pauka** klaufš
dams. Zeen. atradejē teel luhtš, pret
labu pateiz.-algu
to nobot jeb ſinamu dariht **Krona-Preeſt**
walſto meſchafargam **J. Paeglit.**

Wehrā leekama ſina

J. Redlich

gruntigas un

wiſuwezakas

Engliſchu magasiines.

Uſ to no ta nelaika **J. G. Zanka** funga un preeſchlaika firmas waldbineekem **J. G. Welker** un beedra
ſludinajchanu rahdidams, kura tai pirmā Dezembri 1876 Rigas **Wahzu** awiſeš bija laſama un rakſitš
ſtahweja, la **J. G. Zanka** lungs man ſawu, wairak la par 50 gada gahjumeem, ar godu weſtu un
laijnigi iſpilditu iſtēno **Steiermarkas** jeb **Auſtrijas** keiſara ſemes iſkapschu pahrdofſchanu, ar wiſahm winam
pēederigahm iſkapschm man pahrdewis, lai es tahdu pahrdofſchanu jeb andeli uſ ſawu roku jeb reħkinumu
tahlak wedu; tamdeht daru wiſeem lauzineekem, andelmaneem, ſaimneekem un kaſpeem ſinamu, la mana
wairuma iſkapschu pahrdofſchana miruſcha nelaika **J. G. Zanka** tagadeja **Dimitrijewa** funga
nama, **Kungu-eelā** Nr. 16 tai wezā kantori par iſkapschu laiſu no rihta libš walarām buhš at-
wehreta, bet iſkapschu pahrdofſchana maſas dalās, tā aridſan no tahm **garahm Penhſchu** labības, iſhahm ſtiprahm **atwaſu** jeb **zinn**
iſkapschm un **Etralfuntes afminaineem** un **binſtein-afmina** bruzeħliſcheem jeb **ſtrihkeem**, kurei tai leelā Maſtawas iſrah-
diſchana 1863, Rigas ſemkopiſas iſrahdiſchana 1871 un **Wihnes** wiſpaules iſrahdiſchana 1873. gadā ar tahm ſcheit blaſam
redſamahm goda-ſihmeht **Kuwa** greſnotas, tā aridſan aħmurini un lattinas preeſch iſkapschu kapinaſchanas, grahwju, dahrſneeku un tihrumu
ſchſipeles, ſirgu un gowu, diſſelu un ſtrengu kēhdes, diſelju-pinektu, wiſadu amatu-rihtu un daudš zitadu prezu pahrdofſchana paleek tā la
libš ſcho laiſu manā gruntigā Engliſchu magasiine, **Kalku-eelā** G. Minus funga nama Nr. 1.